

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1 Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pismen ne sprejemamo. Izhaja vsak tretjek. Narožnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šte. rač. 11.197. Telefon 3112

Stanovska organizacija in slovensko učiteljstvo.

Moč vsake organizacije — torej tudi stanovske — ne sloni toliko na njenem vodstvu, ampak predvsem na članstvu. Vodstvo je le zbiratelj in nekak regulativ želj in potreb članstva, katero zastopa bodisi pred oblastmi bodisi v javnosti. To svojo nalogo izvršuje vodstvo tem lažje in uspešnejše, čim bolj je članstvo kompaktno in enotno, čim bolj se zaveda pomena stanovske organizacije in čim bolj je disciplinirano. Povsod in v vsem mora biti vodstvo le izraz svojega članstva. Ako temu ni tako, potem članstvo vodstvo zamenja. Nikoli se pa ne more zgoditi obratno namreč, da bi vodstvo zamenjalo — članstvo.

Na teh načelih je zgrajena vsaka organizacija in torej tudi naša. Pa si oglejmo nekoliko, v koliko je tem principom zadostilo članstvo slovenskega dela skupne učiteljske stanovske organizacije v polpretekli dobi, ko se je odločala usoda našega stanu za dolgo dobo v moralnem in materialnem oziru.

Brez dvoma je slovensko učiteljstvo na zunaj in na znotraj mnogo pridobilo s spojitvijo obeh stanovskih organizacij v eno samo leta 1926. Zakaj od tedaj se je vodstvo organizacije povsod lahko sklicevalo, da nastopa v imenu vsega slovenskega učiteljstva, zlasti še potem, ko se je po kratkem času izjalovil poizkus, da bi obstojala poleg oficijelne stanovske organizacije, ki je združevala veliko večino našega učiteljstva, še posebna frakcija. Tedanji boji niso bili ne lahki, še manj prijetni, a kakor je pozneje pokazal in dokazal razvoj dogodkov, bili so potrebni, dasi bi bilo v tem idejnem boju lahko izostalo marsikaj nestvarnega, osebnega in nelepega.

Stanovska zavednost slovenskega učiteljstva je posebno poglavje, o katerem bi se lahko obširno razpravljalo. Tukaj se omejimo le na posamezne ugotovitve.

Kljub naši enotni stanovski organizaciji, ki združuje danes približno štiri petine slovenskega učiteljstva, stoji torej še vedno razmeroma veliko število posameznikov izven nje. To dejstvo ni razveseljivo in postavlja dotičnike v skrajno slabo luč glede stanovske zavednosti. Abstinenca je bila v prvi dobi po idejni borbi razumljiva in tudi še oprostilna. A ko so se ti boji končali in je zašlo življenje in delovanje stanovske organizacije v normalni tir, takrat bi se bili morali vrniti zopet nazaj v stanovske vrste vsi tisti, kateri so jih bili zapustili iz katerikoli razlogov, če bi bila namreč pri njih dovolj razvita stanovska zavednost. A kaj smo opažali. Mnogi so se res vrnili, a drugi so v zadnjem času zopet zapuščali stanovske vrste in postali v stanovskem oziru »divjaki«. Navajali so za svoj izstop različne razloge po večini osebnega značaja. Ta je imel boje zaradi stanarine, drugi zaradi kuriva, tretjemu ni delovala organizacija tako, kakor si je zamislil on sam, četrti ni dobil tega ali onega mesta, petemu se je zameril kak funkcionar vodstva itd. itd. Vsi ti in še razni drugi razlogi pa nikakor ne opravičujejo izstopa iz stanovske organizacije, če bi imeli dotičniki dovolj stanovske zavesti in ponosa.

Pomislimo samo to-le: Fakt je, da je učiteljstvo odrezalo z uradniškim zakonom še kolikor toliko ugodno tudi v materialnem oziru le s sodelovanjem in po zaslugi svoje stanovske organizacije. Drugo dejstvo je, da mora biti stanovska organizacija docela na svojem mestu ravno v tem času, ko se delajo razni pravilniki k uradniškemu in šolskemu zakonu. Z njimi bode urejeno moralno in deloma tudi materialno razmerje učiteljstva in njegov položaj bodisi v službi, bodisi izven nje. To bo zadevalo vsakega posameznika našega stanu in smo torej na tem zainteresirani prav vsi brez izjeme. Zato bi se moralo to izvršiti — tudi z materialno pomočjo nas vseh. In vendar jih stoji še toliko in toliko izven naših vrst. In ti naši stanovsko nezavedni tovariši in tovarišice uživajo in bodo uživali dobrote, katere je pridobila organizacija! To ni lepo, da ne rabim izraza, ki ga imamo za tako razmerje v rastlinskem in živalskem življenju. Vsekakor bo potreba, da se ta madež na telesu stanovske organizacije slovenskega učiteljstva na en ali drugi način odpravi.

Organizacijska disciplina članstva je v ozki zvezi z njegovim stanovskim zavednostjo. Tudi s to ne moremo in ne smemo biti popolnoma zadovoljni v naših vrstah. Nikakor ne mislim pri tem, da bi morali biti vsled stanovske discipline udarjeni vsi po enem kopitu in bi ne smeli imeti niti posameznik, niti društvo svojega lastnega preudarka in stališča. Ravno nasprotno: duhovi in misli naj se krešejo, da se tako izkristalizira vse ono, kar je najboljšje in najprimernejše. A če s svojo tezo ne prodre posameznik, niti društvo, potem ne sme biti užaljen, kuhati jezo ter iskati ovinkov, po katerih bi prišel do cilja. Ni sramotno in poniževalno, če s svojo tezo propadem in me večina zavrne. Zakaj le tisti tudi pri delu v stanovski organizaciji ne more grešiti, ki v njej nič ne dela in se ne udeležuje. Lepo in tudi dobro pa ni za stanovsko organizacijo, da se izvaja čisto v takih slučajih posledice, bodisi z izstopom, ali pa vsaj z grožnjivo izstopa iz organizacije, iz nekeke osebnosti užaljenosti, ki jo hočemo maskirati s stvarnostjo in principu, ki pa ni več stvarnost in ne princip. Mi smo večkrat v tem oziru veliki v malenkostih med tem, ko se rešujejo za naš stan tako rekoč življenjska vprašanja.

Pri postopanju članstva v organizacijskih zadevah neredko pogrešamo logike in doslednosti. Ako sami pa, pri udeleževanju v tem pogledu mnogo bolje nego je. Saj je o tem dovolj poučeno in mora pri svojem poklicu vsak dan izvajati principe logike in doslednosti. A sami pa pri udeleževanju v stanovski organizaciji često pozabljamo, kar ta od nas zahteva.

Ker stojimo neposredno pred reorganizacijo stanovske organizacije, zato sem hotel opozoriti na nekatere napake, oziroma pomanjkljivosti, ki so ovirale doslej njeno uspešno delo z željo, da bi bile nam vsem prihranjene v bodoče in bi se tako kolikor mogoče približali idealu prave stanovske organizacije.

Nadaljnji trije počitniški tečaji za učiteljstvo Dravske banovine.

Gospodinjski tečaj na Krekovi šoli. — Merkantilni tečaj za obrtno-nadaljevalne šole. — Strokovni risarski tečaj za obrtno-nadaljevalne šole. — Merkantilni tečaj za trgovsko-nadaljevalne šole. — Zadržno-knjigovodski tečaj. — Tečaja za deška ročna dela in radio-amaterstvo. — Tečaj za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno.

Zadržno-knjigovodstveni tečaj.

za učiteljstvo Dravske banovine se bo vršil v dneh od 1. do 14. avgusta t. l. na moškem učiteljskem v Ljubljani, vsak dan, razen nedelj, po 6 ur predavanj na dan. Čas predavanj in urnik se določita ob prvem sestanku dne 1. avgusta, ki bo na moškem učiteljskem ob 8. uri dopoldne.

Udeleženci tečaja bodo imeli brezplačna ali po globoko znižanih cenah primerna stanovanja in hrano v uradniški menzi za 13 Din dnevno (kosilo in večerjo).

Prošnje naj interese vložijo na poverjenišvo UJU Ljubljana najkasneje do 1. julija 1931. V njih naj navedejo predvsem, če so že obiskovali kak podoben tečaj, ter kdaj in kje, kraj službovanja in eventualno delovanje na zadržno-gospodarskem polju.

V tečaj bo sprejetih največ 40 učiteljev. Ta tečaj je bil predviden za tri tedne po 4 ure predavanj na dan. Zaradi finančnih prilik in ekonomskih izrabe delovnega časa pa smo skrčili tečaj na 14 dni po 6 ur predavanj na dan, kar bo vsestransko zadovoljilo ene-

ga kakor drugega. Podrobnejše informacije daje pov. UJU Ljubljana.

Poverjenišvo UJU — Ljubljana.

Učiteljski tečaj za deška ročna dela in radio-amaterstvo.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine. IV. No. 8761/31.

V Ljubljani, dne 16. junija 1931.

Vsem sreskim načelstvom, mestnemu načelstvu (prosvetni referat v Ljubljani).

Na osnovi odloka ministrstva prosvete O. N. br. 32.453, z dne 23. aprila 1931, ter na predlog banskega šolskega odbora z dne 9. maja 1931, razpisujem učiteljski počitniški tečaj za deška ročna dela in za radio-amaterstvo, ki se bo vršil v Ljubljani in Mariboru v dneh od 13. julija do 9. avgusta 1931.

Podrobni učni načrt tečaja se objavi v »Učit. Tovariš«.

Učiteljstvo, ki se želi tečaja udeležiti, naj vložijo prošnje na kr. bansko upravo po

Banovinska skupščina Udruženja jugoslovenskega učiteljstva pov. Ljubljana

se bo vršila v dneh

2., 3. in 4. julija 1931. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

Spored:

Dne 2. julija:

Ob 16. uri: Seja izvršnega sosveta.

1. Otvoritev.
2. Nominiranje odsekov.
3. Razgovor glede zastopstva sekcije.
4. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev in člani ožjega sosveta.

Dne 3. julija:

Ob 7. uri:

1. Verifikacija delegatov pred zborovalno dvorano
2. Otvoritev skupščine po poverjeniku.
3. Volitev odsekov.
4. Tajniško poročilo.
5. Račun za poslovno leto 1930./31.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjenišvo Ljubljana,

dne 16. junija 1931.

Andrej Skulj, s. r.,
poverjenik.

Josip Kobal, s. r.,
tajnik.

POJASNILO IZVRŠNEGA ODBORA K PRAVILOM UJU.

Ker se različno tolmači čl. 28. pravil, odstavek o izvolitvi delegatov, daje izvršni odbor naslednje pojasnilo:

»...na vsakih nadaljnjih 50 članov po enega delegata...« je razumeti polnih 50 članov.

Vsled tega pošljejo društva na banovinsko in glavno skupščino:

- a) do 99 članov predsednika sreskega društva;
- b) na 100 članov predsednika in enega delegata;
- c) na 150 članov predsednika in dva delegata;
- č) na 200 članov predsednika in tri delegate itd.

»Narodna Prosveta«, št. 46. z dne 14. junija 1931.

POVERILNICE ZA DELEGATE SRESKIH DRUŠTEV.

Legitimacij za banovinsko skupščino poverjenišvo ne bo razpošiljalo. Društva naj izdajo svojim delegatom sama primerna potrdila.

RADIO-PREDAVANJE MED SKUPŠČINO.

Radio-odsek pov. UJU je sklenil na svoji zadnji seji, da naprosi radio postajo, naj dovoli med banovinsko skupščino UJU v Ljubljani kratko predavanje »o bistvu in

sreskih načelstvih tako, da bodo prošnje dostavljene upravi do 1. julija 1931. Zakasnele prošnje se ne bodo upoštevale. Tečaj je brezplačen ter dobe udeleženci tudi material brezplačno. Osebnice izdatke (hrano, stanovanje) pa mora kriti vsak udeleženec sam.

Izvolite o tem nemudoma obvestiti vse podrejeno učiteljstvo.

Pomočnik bana:
dr. Pirkmajer, I. r.

Učiteljski tečaj za deška ročna dela in radio-amaterstvo.

V Ljubljani in Mariboru od dne 13. julija do 9. avgusta 1931. leta.

A. Vodstvo in učiteljstvo tečaja.

Tečaj v Ljubljani vodi ravnatelj Novak Alojzij, ki mu pomagata dva učitelja strokovnjaka Pouk o radiu oskrbuje tu profesor Andrej.

Tečaj v Mariboru vodi ravnatelj Humek Drago, ki mu pomagata dva strokovna učitelja. Pouk o radiu oskrbuje tu učitelj Kos.

B. Oddelki tečaja.

Tečaj obsega sledeče oddelke: 1. Splošni oddelki, ki se ga morajo udeleževati vsi posetniki tečaja. 2. Oddelki za lepenkarstvo in krasilno tehniko. Udeležuje se ga del posetnikov. 3. Oddelki za pletarstvo in uporabo protja. Udeležuje se ga del posetnikov. 4. Oddelki za obdelavo lesa in kovine. Udeležuje se ga del posetnikov. 5. Oddelki za radio-amaterstvo, ki ga poseča kdor želi.

C. Razdelitev dnevnega delovnega časa. Udeleženci tečaja delajo razen ob nedeljah vsak dan od 7. do 11. in od 15. do 18. ure. V ponedeljek, sredo in petek neha obče

6. Poročilo nadzornega odbora.
 7. Likvidacija UJU — poverj. Ljubljana.
- Ob 16. uri: Seje odsekov na državnem moškem učiteljskem.

Dne 4. julija:

Ob 8. uri:

1. Otvoritev I. redne banovinske skupščine Jugoslovenskega učiteljskega udruženja — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani.
2. Naš gospodarski problem. Poroča tovariš Hren.
3. Poročila odsekov.
4. Proračun za poslovno leto 1931./32.
5. Volitev 10 članov in 5 namestnikov v upravni odbor, 5 članov in 2 namestnika v nadzorni odbor in 2 članov 2 namestnikov v glavni odbor JUJ v Beogradu.
6. Resolucija.

organizaciji šolskega radia v propagandne svrhe. Predavanje je prevzel g. prof. N. Kuret iz Kranja, in sicer iz studija, tako da bi zborovalci poslušali predavanje potom zvočnika in radio-aparata, kakor bo pozneje funkcioniral tudi šolski radio. Uro predavanja objavimo posebe, da bodo lahko poslušali tudi učitelji, ki se ne udeležijo skupščine, a se zanimajo za šolski radio

VABILO

OBČNI ZBOR

Učiteljske gospodarske poslovalnice r. z. z o. z. v Mariboru,

ki se bo vršil dne 3. julija 1931. ob 17-50 uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo funkcionarjev.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Izvolitev upravnega sveta in nadzorstva. (§§ 17. in 26.).
5. Slučajnosti.

Po členu 10. občni zbor sklepa veljavno ob navzočnosti vsaj $\frac{2}{3}$ članov.

Ako bi tega ne bilo, se vrši $\frac{1}{4}$ ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom občni zbor, ki sme brezpogojno sklopiti.

Načelstvo.

delo ob 17. uri. Po polurnem odmoru sledi ob teh dneh od 17. do 19. ure radio-amatersko delo. V soboto popoldne ni dela, lahko pa se posetniki tečaja po svoji volji udeležijo primernih ekskurzij.

Č. Učni načrt.

I. Splošni tečaj, od vstetega 13. do vstetega 18. julija. 36 delovnih ur. Ta tečaj obsega najlažje ročno delo in tvori uvod v ročno delo. Zato se ga morajo udeležiti vsi posetniki. Med delom so vpletene metodiska navodila in pojasnila o materialu in orodju. Delo obsega:

1. Gnetenje (s prosto roko) glin v razne življenjske oblike, n. pr. sadeže, živali in njih značilne dele, človeške figure, zemeljske oblike itd. Gnetenje geometrijskih oblik (teles), orodja in drugih primernih predmetov.

2. Oblikovanje (modeliranje) v glini s pomočjo priprave modelirke, ki jo izdelava vsak sam. Sem spadajo reliefi listov, sadežev, cvetov, posamezno in v skupinah, lahkih živalskih oblik in drugih življenjskih predmetov. Ulivanja modelov v mavec in v papirno maso. Barvanje in bronsiranje glinastih in ulitih predmetov.

3. Izrezovanje iz papirja. Izrezovanje življenjskih oblik in pokrajin iz raznobarnega papirja. Črke in napis. Floris sobe ali šolskega poslopja. Nalepljanja izrezin na primerno ozadje iz papirja. Sestavljanje preprostih vzorcev. Izrgavanje življenjskih oblik iz barvastega ovojnega papirja.

4. Transparenti. Izrezovanje primernih motivov iz risarskega papirja in podlaganje z raznobarnim svilenim papirjem. Uporaba transparentov za senčnike, svetlobne napise itd.